

Касаба уюшма ҳаёти: жамоа шартномалари

ТАДБИРЛАР НЕГА БАЖАРИЛМАЯПТИ?

Утган йили республика бўйича 30 мингдан зиёд жамоа шартномалари тузилди. Жамоа шартномалари бандлигини тўла бажарилиши йўлида касаба уюшма кўмиталари жойларда ишчилик руҳини синдиришга ҳаракат қилдилар.

Хозирда касаба уюшмалари меҳнаткашларнинг иқтисодий-иқтисодий манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилишни энг зарбдор масала деб билимда.

Шунинг учун ҳам касаба уюшма ташкилотлари ва маъмуриятлар меҳнат жамоаларини иқтисодий ривожлантириш, меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш, уларни моддий рағбатлантириш масалаларига катта масъулият билан қарамқўдалар.

Янги Меҳнат Кодексига касаба уюшмалари ҳуқуқлари кенгайтирилганини ҳисобга олсак, бу борда масъулият янада ошди.

Саноат тармоқлари бўйича жамоа шартномаларини тузиш ва унинг ижросини таъминлаш меҳнат, иқтисодий-маиший имтиёзлар яратишни кенгайтириш кузатишмоқда.

Хусусийлаштириш ва мулкни давлат тасарруфидан чиқариш дастурини амалга ошириш бўйича янада кенгайтиришга олиб келди. Мулк шаклланишининг ўзгариши натижасида корхоналарнинг асосий қисми жамоа корхоналари ҳисобдорлиги ҳақидаги қарарга айланди.

Бу эса ўз навбатида қўнига хилоф бўлмаган ҳолда қўшимча имтиёзлар яратиш имкониятларини берди.

Иқтисодий-иқтисодий қўйинчиликларга қарамай авиаходимлар, автотранспорт, темир йўли, кимё, алоқа, энергетика ва бошқа тармоқлар касаба уюшма Марказий кўмиталари ўз ишчи-хизматчиларини яхши ҳимоя қилишмоқдалар.

Бу тармоқларга қарши корхоналарда имтиёзлар аниқ кенг қўлланмоқда. Масалан, кам таъминланган пенсиядорларга бепул оватқилишга талонлар бериш, тишларни қўйиб бериш, арзон баҳоларда озиқ-овқат маҳсулотлари, рўзгор молларини олиб бериш, ходимларни қўриқиб олиш ва таъминлаш, шифоналар, қўриқувчилар, мактабларга хайрия йўли билан товар-маҳсулотлар билан қўмақ бериш ва бошқа ёрдамлар қилинмоқда.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясида юқорида саналган имтиёзлардан ташқари оғир ва зарарли учалардада ишловчиларга 24 фоизга, кенг фюзеляжли ҳаво лайнерлардада хизмат қилувчиларга 15 фоиз, газ турбинали самолётлардада хизмат қилувчиларга 10 фоизга миқдорда қўшимча пуллар тўланмоқда.

Бу оғирликда ўттиз даражадан қўйинчиликда очик ҳавода ишловчиларга ҳам иш ҳақида 15 фоиз миқдорда қўшимча берилади. Авиаходимларга энг кам миқдордада таъминот 21 иш кунини қилиб белгилади.

Алоқа ходимлари Марказий кўмитаси тармоқдада қўриқувчилар жамоа шартномаларида эътиборга олинган томонлар бор. Электралоқ ходимларига ўртача иш ҳақи республикада белгиланган энг кам миқдордада иш ҳақига нисбатан 6,6 марта кўпдир.

Бу эса жамоа шартномаси белгилангандан анча зиёдадир. Бундан ташқари 900 нафарга яқин ишчи ва 400 нафардан кўп мутахассисга оқори малакиси учун пул тўланмоқда.

Қўриқувчилар жамоа шартномаси Марказий кўмитаси тармоқдада қўриқувчиларга энг кам меҳнат таътили 18 иш кунини эътиборга олинган, энг кам миқдордада иш ҳақи 1,5-2,5 баробарга оширилган. 1997 йил 1 июлда 12-трестда ноль разряд 1650 сўм, Бекободдеминта 1500, «Тошчетаққўрилиш»да 1350 сўм қилиб белгиланган. Иш жойларини аттестация қилиш қозғалишидан катта ишлар қилинмоқда.

Иш шартини ва меҳнат муҳофазаси бўйича қатор тадбирлар амалга оширилмоқда.

Автотранспорт, геология, нефть ва газ, кимё саноати, темир йўли транспорт, алоқа ва яна бир қатор тармоқларда иш ҳақларининг ўз вақтида тўланмаслик ҳоллари учрамоқда.

Навоий автокорхонасида иш ҳақи бўйича қарздорлик 1997 йил биринчи ярим йиллигида 23 миллион 1306 минг сўмни, Нурота автокорхонасида 18 миллион 1120 минг сўмни ташкил қилди.

«Бухоронефтегаз», «Тошкентгеология» ходимларига машини ўй тўланмай кечкирилади. «Қизилтепагеология», «Шўртон» ва «Муборакгаз», «Мингбулоқнефть» газ қазиб олиш, «Электромиссаноат», «Навоийазот», «Фарғонаазот», «Аммофос» ишлаб чиқариш биришмаларида ҳам маошларни икки-уч ойлаб кечкириш бериш ҳоллари юз берди.

1997 йил давомида темирйўлга қарши корхоналарда иш ҳақининг 1,5 ойгача муздатида ўтказиб берилганини айтиш мумкин.

Маънавий еттишмаслиги тўғрисида автотранспорт, коммунал-маиший, электралоқ корхоналарида меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги бўйича тадбирлар бажарилмай қолди.

Автотранспорт соҳасидаги оғир ва зарарли шартноларда ишловчи ходимлар маблағ еттишмаслиги сабаби билан сўт маҳсулотлари билан таъминланмаслиги. Қўшқўриқувчилар бошқармасига кирувчи «Хоразмавтойўл» давлат хиссадорлик жамияти бунга мисолдир.

«Сурхондарётранс» давлат хиссадорлик жамиятига қарши Денов автокорхонаси, 2516-автобас, 157-Ангор автокорхонаси, Қаридағи 16-автобаза, Қитобдаги 76-автобас меҳнат муҳофазаси бўйича жамоа шартномаси тадбирларини бажармапти.

Республика агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий кўмитаси Аграр университетда республика касаба уюшма фаоллари билан махсус тузилган дастур асосида бир неча кунлик катта тадбир ўтказди.

Унга қатор вазирилари, конгресслар, уюшмалар раҳбарлари ва мутахассислари тақдир этилди.

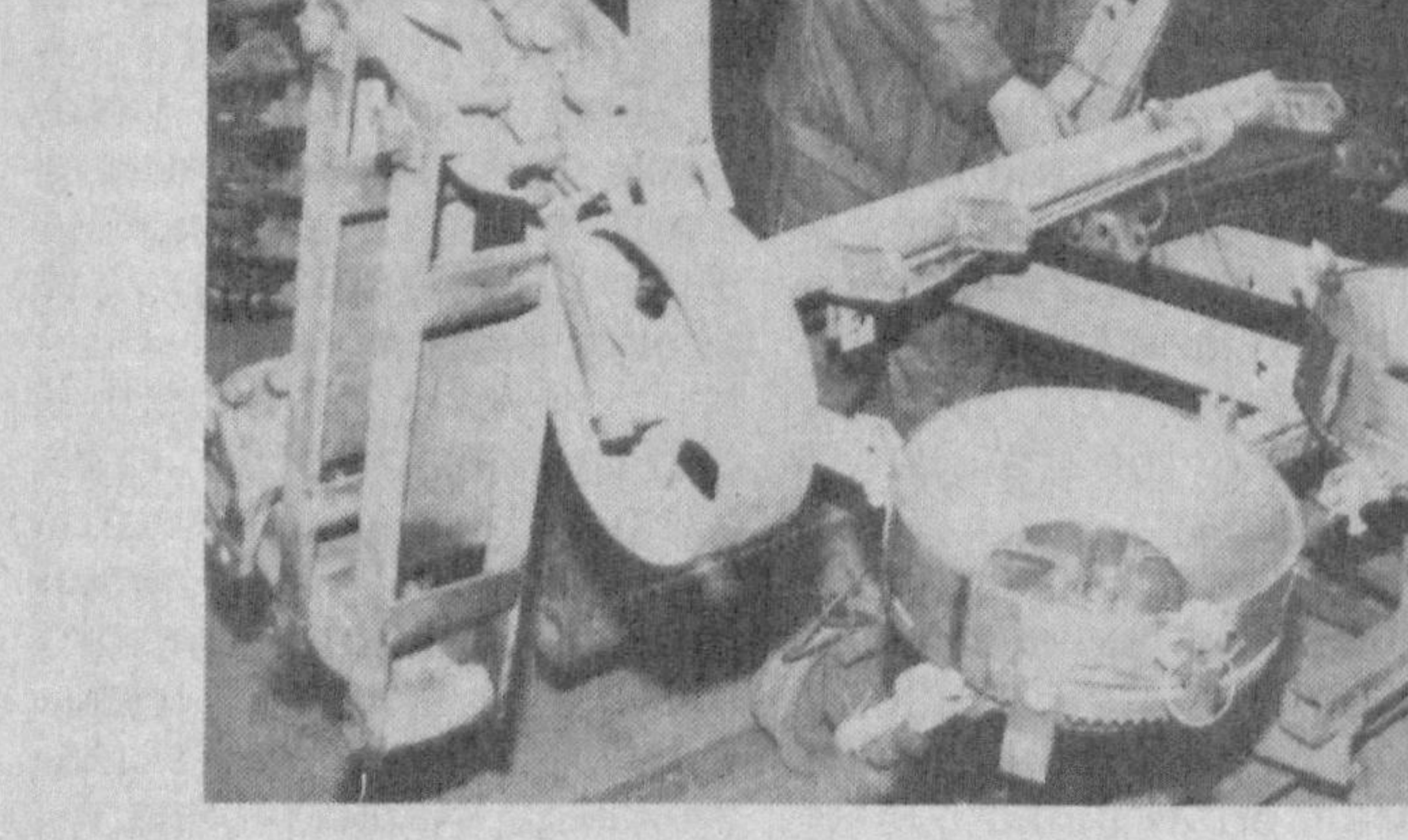
Мазкур тадбир Республика Аграр уюшмаси ходимлари касаба уюшмаси Марказий кўмитасининг раёсати билан бошланди.

Унда «Ўзбекистон қишлоқ ва сув хўжалиги вазирилик ҳайъати ва Ўзбекистон агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий кўмитаси ўртасида 1998-2000 йилларга битим тузиш ҳақида» қарор қабул қилинди.

«Жамоа шартномалари, битимлар тўғрисида»ги масала кенг муҳокама этилди. 1997 йил жамоа шартномалари битимларининг ижроси таҳлил этилди, камчиликлар танқид қилинди.

Бу бордадаги ишларни янада яхшилаш борасида берилган тақдирлар қарорга киритилди.

Навоий вилояти Навбахор тумани қишлоқ ва сув хўжалиги бошлиғи М.Қўноқов ва туман касаба уюшмаси кўмитасининг раиси Б.Бобомуродовнинг туман қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни амалга оширишда олиб бораятган ишлари тўғрисида

Очик турдаги «Чирчиққишлоқхўжалиқ» ерга ишлов берувчи техника ишлаб чиқарадиган йирик корхоналардан ҳисобланади. Мана бир неча йилдан бери ушбу корхона фойда қўриб ишламоқда.

«Чирчиққишлоқхўжалиқ» ерга ишлов берувчи техника ишлаб чиқарадиган йирик корхоналардан ҳисобланади. Мана бир неча йилдан бери ушбу корхона фойда қўриб ишламоқда.

Корхонанинг бундай ютуғида сиз суратда кўриб турган йилгучи Бесен Айбобовнинг муносиб улуши бор.

Сурат муаллифи: Р. Нуриддин (ЎЗА).

«Болаларни 1997 йил ёзиқ мавсумида дам олдиришини» қарор қилинди. 1998 йилдаги вазифалари тўғрисидаги масала ҳам кенг муҳокама этилди.

Утган йили 307 та шахардан ташқаридаги оромгоҳи

«Касаба уюшма ҳаёти: кадрлар ўқуви»

ТАЛАБ ДАРАЖАСИДА БЎЛСА

да юзакчиликка йўл қўйилмоқда.

Иқтисодий ислохотларнинг изчиллиги таъминланганда, ишлар чиқариш қўрсаткичлари паст бўлиб қолмоқда.

Натижада даромадлар ҳам кам бўлиб, меҳнаткашларни иқтисодий ҳимоялаш қўнғилдагидек бўлмаяпти. Чунончи, 1996 йил март ойига иш ҳақи қарздорлиги 72,8 миллион сўмга, иқтисодий сўғурта қарздорлиги 4 миллион 624000 сўмга етди.

Ижтимоий сўғурта ва жихозлаш учун 4 миллион 173 минг сўм, тула таъмирлаш ишларига 4 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди.

Болаларни соғломлаштириш учун ҳаракатлар 245 миллион сўмдан кўпроқни ташкил этиди.

Утган йил болаларни соғломлаштириш мавсуми ишини ташкил этишда қатор камчиликларга йўл қўйилди. Дам олдириш режаси Қорақалпоғистон республикасида 78,3 фоизни, Сирдарё вилоятида 83,6 фоизни ташкил этиди.

Масвумга тайёргарликда таъмирлаш ишлари қўйиб юборилди. Оромгоҳлар мод-

дий-техника базаси етарли бўлмади. Айнақса, қаттиқ ва юмшоқ жихозлар, тиббий асбоб-ускуналар, маданий ва спорт асбоблари билан таъминлашда камчиликларга йўл қўйилди.

Озик-овқат, сув жумладан мева-чева, сўт маҳсулотлари билан таъминлашда айрим вилоятларда узилишлар бўлиб турди.

Раёсатда шу каби камчиликлар рўй-роҳат очиб ташланди. 1998 йили болаларнинг дам олиш мавсумига ўз вақтида ва сифатли тайёргарлик қилиш ва намунали ўтказиш юзасидан қарор қабул қилинди.

Раёсат ўз ишини тугатганда, Ўзбекистон агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий кўмитасининг вилоят, туман ва шахар каса-

ба уюшма кўмиталари раислари билан бир неча кунлик тадбирлари давом этди.

Илгирлиқ катнашчилари Аграр уюшмаси Марказий кўмитасининг раиси М.Султоновнинг Президент И.Қариновнинг Олий Мажлиси Х сессиясида сузлаган «Қишлоқ хўжалиги тарққати» - туқин

юшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг қондолатлари», «Меҳнат кодекс қонунлари»дан келиб чиқиб касаба уюшма аъзолари ҳуқуқлари ҳимояси, республика касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши иқтисодий сўғурта бўлими мудир И.Қорабевнинг «Касаба уюшмаси кўмиталарининг иқтисодий сўғурта маблағларини бошқариш ва ундан фойдаланиш» мавзусидаги маърузаларини қизиқиш билан тингладилар.

Аграр уюшмаси кўмиталари раислари меҳнаткашлар ва улар оила аъзоларини иқтисодий ҳимоялаш, соғломлаштириш ҳақида меҳнат шартноларини яратиб, жамоа шартномалари ва битимлар, касаба уюшма ташкилотига жамғуришни ошириш, касаба уюшма фаолиятини қўйини ташкил этиш, касаба уюшмаси ва иқтисодий ислохотлар ва бошқа мавзуларда илғор тажрибаларини гапириб бердилар, пайдо бўлган муаммолар ҳақида фикр юритдилар.

Яқунловчи кун ўқув катнашчиларининг вазирилари, конгресс, уюшмалар ва касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раҳбарлари билан учрашдилар.

Б.ПҮЛАТОВ.

Ўзбекистон касаба уюшмаси спортчилари Эверестга отланолар

ОЙ БОРИБ, ОМОН КЕЛИНГ!

Кеча тунда Ўзбекистон касаба уюшмалари Альпинистлари ва қоя забторлари клуби тарма командаси дунёнинг энг юқори чўққиси Эверестни забт этиш ва мустақил Ўзбекистоннинг байрогини тутиш учун Тошкентдан қўнғил кетдилар.

Шу маънода бундан муҳимлиги Бундир Пўлатов гуруҳ раҳбари, Ўзбекистон касаба уюшмалари Альпинистлари ва қоя забторлари клуби директори, Ўзбекистон альпинистлари ва қоя забторлари Федерациясининг Бош қотиби, Ўзбекистонда хизмат қўрсатган устоз Анатолий Васильевич КАБАНОВГА жўнаш олдиан бир неча саволлар билан мувожабат этиди.

Жаҳоннинг энг қучли ҳисобланган альпинистларининг ҳаммаси ҳам бу чўққини забт эта олишганми? Ўзбекистон касаба уюшмалари спортчилари шундай қучга эгами?

Ўзбекистон альпинизми узок ва шонли тарихга эга. Республикасини командаси кўп йиллардан бери собик СССР ва МДХлари пешқадамлари бўлиб келмоқдалар. Ўзбекистон тарма командаси 8 марта собик СССР чемпион ва 4 марта МДХлари ғолиби бўлганлар. 14 марта қумуш ва бронза медаллари соғирдорларидир. Ҳамюртларимиз Ўрта Осийнинг осмонлар қўққилари ва мураккаб баландиқларини эгаллаганлар.

Бу муваффақиятлар бизнинг альпинистларимизга қалқаро миқёсда машҳурлик, обрў ва эътибор келтирган.

Ўзбекистон Альпинизм ва қоя забторлари республика бўйича 20 клуб ва секцияларга эга. Республикада альпинизм ва қоя забторчилигини ривожлантириш бўйича ўқув-спорт ва услубий ишлар маркази Ўзбекистон касаба уюшмалари Альпинистлари ва қоя забторлари спорт клубидир. Шунинг ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, унинг ҳузурдада республика иқтисодлашган болалар-ўсмирлар олимпия ўринбосарлари мактаби тузилган.

Унинг 400 дан зиёд аъзоси бор. Бу ўринбосарларимиз аънавларини давом эттириб МДХлари биринчилиқларида ўсмирлар ўртасида 9 олтин, 9 қумуш ва 5 бронза медаллари эгаси бўлдилар.

Бутун жаҳон альпинистлари кейинги ўн йилликларда энг қучилар ва мардлар орзу қилган, булутлар ортидаги зур чўққи Эверестни эгаллашни орзу қилдилар. Лекин бу ният қучликка насиб этмади.

Буюк Британиянинг ман-ман деган альпинистлари йигирма мартача Эверестга отланиб чўққини забт эта олмадилар. Тарих саҳифаларига 1953 йил янги зееландиялик Эдмунд Хиллари ва непаллик Шерпа Норгеи Тенсинг Эверест чўққисини биринчи бўлиб эгаллаб БМТ, Буюк Британия, Янги Зеландия ва Непалнинг байроқларини тикканлари зикр этилган.

Бу воқеликни бутун инсоният оламшўул галаба деб ишонлаган эди. Мана бу кун мустақил Ўзбекистон спортчилари шундай ғолиблик йўлга бел боғладилар.

Альпинистларимиз Эверестнинг 8848 метрини, жаҳоннинг юксак чўққисини забт этиш учун биринчи экспедицияни бошладилар. Бу қадамни, яъни келажак буюк давлатимизнинг миллий байрогини булутлар ортидаги, бутун жаҳон учун рекорд хисобланган чўққисига тикиш мустақил мамлакатимизнинг, халқимизнинг иқтисодий ва маънавий-ахлоқий имкониятларини намойиши деб баҳолаш мумкин.

Эверестга Ўзбекистонликлар қайси йўл билан етиб оладилар? Тошкентдан Дехлига учамиз. У ердан автобусда Катмандуга етиб оламиз. У жойда раётган ишлари юзасидан хисоботлари қўйилиши, бу борда тегишли қарорлар қабул қилиниши ишларнинг бериш мунча яхшиланишини таъминлади.

Тармоқ ходимларига берилган имтиёзларнинг ижроси тўғрисида аниқ миқдорлар келтиришга.

Утган йили 4 миңдан зиёд муаллимларимиз маиший хизматлардан фойдаланганлиги учун энгилликларга эга бўлдилар. 10 миң ўқитувчи эса шахар транспорт-реда бепул қўриш ҳўқуқи берилди. 100 нафар ўқитувчиларга ихарада яшаган учун ихара ҳақи тўланмоқда.

Президентимиз Фармони билан 7 миң ўқитувчи истикомат қилиб турган давлат ва маъсасаларга тегишли турар жойларни ўз номларига бепул расмийлаштириб олдилар. Шахсий турар жой қуришни сўраб ариза берган миң нафар муаллимнинг истаги инобатга олиниб, уларга томоққалар ажратиб берилди.

Барча касб-техника билим қўриқлари ва лицейларда ёрдамчи ҳўқуқликлар бор. Айнақса, бу ўқув маканларига етарли миқдорда ер майдони ажратиб берилган жамоаларининг манфаатдорлигини таъминлашда қўл келмоқда. Бу ерларда деҳқон-

озик-овқат, жихозлар умуман сафар жабдуқларини тўла хўлатга келтирмади. Иқлимга мослашиш жараёни ҳам шу ерда утилди. Ундан кейин Тибет ва Хитой йўллари билан Зангмула йўли олинди. Бу ерда анча жараён мўлжалланган, яъни жўялиш, иқлимга мослаш, тиббий қўриқ, йўллари мўлжаллаш ва бошқалар. Шундан сўнг босқичма-босқич чўққига ҳужум бошланди.

Тарндан жаҳон чўққисини забт этиш бугун бошланса-да, аслида унинг замири аввалроқ яратилган бўлса керак. Ахир у, мустақил Ўзбекистон номи, жаҳоншумул юрчи билан боғлиқ.

Ҳа, албатта. Агар аниқроқ айтидиган бўлсам, Эверест - 8848 метрни забт этиш тарихий йўли, яъни тайёргарлик 1996 йили баҳордаги бошланган эди. Шубҳасиз, ташкилий, моддий, жисмоний тайёргарлик қилинган. Агар спортчилар масаласига келсак, 7000 метрдан бандан чўққиларни забт эта олган, тажрибали ва маҳоратли 42 номзод танланди. Республика давлат спорт кўмитаси ҳамда Ўзбекистон касаба уюшмалари моддий ёрдамида чўққиларга экспедициялар уюштирилди.

Ўзбекистон Қуролли қўнлар вазирилик марказий госпитали ёрдамида номзодлар синов ва текширув-тадқиқотлардан ўтказилди.

Экспедицияни тайёрлашда касаба уюшмалари билан бирга Американинг «Интерпробизнес» корпорацияси, «Ўзбекистон ҳаво йўллари», айнақса, «Қоқа-қола ичимлик. Тошкент ЛТД» катта маблағ билан ёрдам қўрсатди.

Ўзбекистон Қуролли қўнлар вазирилик марказий госпитали ёрдамида номзодлар синов ва текширув-тадқиқотлардан ўтказилди.

Экспедицияни тайёрлашда касаба уюшмалари билан бирга Американинг «Интерпробизнес» корпорацияси, «Ўзбекистон ҳаво йўллари», айнақса, «Қоқа-қола ичимлик. Тошкент ЛТД» катта маблағ билан ёрдам қўрсатди.

Ўзбекистон Қуролли қўнлар вазирилик марказий госпитали ёрдамида номзодлар синов ва текширув-тадқиқотлардан ўтказилди.

Экспедицияни тайёрлашда касаба уюшмалари билан бирга Американинг «Интерпробизнес» корпорацияси, «Ўзбекистон ҳаво йўллари», айнақса, «Қоқа-қола ичимлик. Тошкент ЛТД» катта маблағ билан ёрдам қўрсатди.

Ўзбекистон Қуролли қўнлар вазирилик марказий госпитали ёрдамида номзодлар синов ва текширув-тадқиқотлардан ўтказилди.

Экспедицияни тайёрлашда касаба уюшмалари билан бирга Американинг «Интерпробизнес» корпорацияси, «Ўзбекистон ҳаво йўллари», айнақса, «Қоқа-қола ичимлик. Тошкент ЛТД» катта маблағ билан ёрдам қўрсатди.

Ўзбекистон Қуролли қўнлар вазирилик марказий госпитали ёрдамида номзодлар синов ва текширув-тадқиқотлардан ўтказилди.

Экспедицияни тайёрлашда касаба уюшмалари билан бирга Американинг «Интерпробизнес» корпорацияси, «Ўзбекистон ҳаво йўллари», айнақса, «Қоқа-қола ичимлик. Тошкент ЛТД» катта маблағ билан ёрдам қўрсатди.

Ўзбекистон Қуролли қўнлар вазирилик марказий госпитали ёрдамида номзодлар синов ва текширув-тадқиқотлардан ўтказилди.

Экспедицияни тайёрлашда касаба уюшмалари билан бирга Американинг «Интерпробизнес» корпорацияси, «Ўзбекистон ҳаво йўллари», айнақса, «Қоқа-қола ичимлик. Тошкент ЛТД» катта маблағ билан ёрдам қўрсатди.

Ўзбекистон Қуролли қўнлар вазирилик марказий госпитали ёрдамида номзодлар синов ва текширув-тадқиқотлардан ўтказилди.

ЎҚУВЧИЛАР БИЛИМЛАРИНИ СИНАШАПТИ

Республикада пойтахти Тошкент шаҳрига умумтаълим фанлари бўйича 1998 йил Республика олимпиадасида ўз билимларини синаш мусобақасини ўтказиш учун Қорақалпоғистон Республикасини, вилоят, шахар ва туманлардан ғолиблар таъинлаб буришди.

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий кўмитаси олимпиада ғолибларини Темирйўл тарихи ҳамда Ўзбекистон халқлари тарихи давлат музейларига тақдир этилди.

Шунингдек, йирик олийгоҳлардан хисобланган Тошкент энгил саноат ва тўқимачилик институти раҳбарияти ҳамда профессор-ўқитувчилари билан учрашув ўтказилди.

Умумтаълим фанлари бўйича Тошкент шаҳри вакиллари 5 та 1-урини, 2 та 2-урини ва 2 та 3-урини эгаллаб ғолибликни қўлга киритишди. Бухоро вилояти вакиллари фахрли 2-урини, Самарқанд вилояти вакиллари эса 3-урини олишди.

Математика фани бўйича хоразмлик Музаффар Ураметов 94 балл тўплаб, 1-урини эгаллаган бўлса, биология фанидан Фарғона вилоятдан Севарахон Абдулаева 98 балл тўплаб 1-урини олди. Кимё фанидан Бухоро вилояти вакили Музаффар Шарипов, география фанидан Наманган вилояти вакили Манзура Норинова 1-урини эгалладилар.

Илдоз АҲМЕДОВ, Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий кўмитасининг бош мутахассиси.

ИШБИЛАРМОНЛИК САМАРАСИ

Хўжааҳмадни дастлаб Бекобод туманига ишга юборишган эди. У қишлоқ хўжалиқ бошқармасининг бош ҳосилоти вазири бўлиб фаолиятини бошлади. 1991 йили тумандаги «Навбахор» жамоа хўжалиғига раис бўлиб ўтганида у анча-мунча тажрибага эга эди. Шу йили пахта ҳосилдорлиги 13,8 центнердан 25 центнерга өтказилди. Тола сифати яхшиланди. Иқтисодий самарадорлик орта берди.

«Навбахор» жамоа хўжалиғи деҳқонлари 1997 йили вилоятда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш давлат режасини бажардилар. Хўжалиқ қўлга киритилган ютук учун «Нексия» автомобили билан тақдирланди. Кейин уни бошқа хўжалиққа юборишди.

Хўжааҳмад Бобомуро-

довни «Авангард» хўжалиқ ахли очик чехра билан кўни олишди. У хўжалиқ ахлини йиғиб, йиғилиш ўтказди.

Ийгилишимизда хўжалиқ олдида турган вазифаларини атрофида муҳокама қилдик. Одамлар қишлоқда ислохотни амалга ошириш учун ўзларининг тақриф ва мулохазалари билан чиқиди ва хўжалиқнинг ноқорлиги, бошқарув эскича услубида олиб борилаётганлигини кескин танқид қилишди. Биз йиғилишда айтилган бу тақдир ва мулохазаларни чуқур ўрганиб чиқдик. Хар бир бўлим ўз шартини ҳисобга олиб, қишлоқда иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш юзасидан белгиланган тадбирларига жиддий ўзгаришлар киритишди.

Оилавий пудратнинг иқтисодий механизми унча-лик мураккаб эмас. Бу маҳсулот етиштириш сифатини яхшилаш ва кўпайтириш, таннарини камайтириш имконини беради. Ерлар оилавий пудратга бўлиб берилаётганда қўнларининг имконияти даражаларини ҳам ҳисобга олддик. Бу ерларга бир хил, бир вақтда ишлов бериш, сув қўйиш, озик-овқатни имкониятини беради.

950 гек

Халқаро шарҳ

МУРОСАСИЗЛИК ОМИЛИ

Яқин Шарқ минтақасида, ўттиз йилдан ошдики, ҳамон Исроил-Фаластин моҳаролари давом этмоқда. Яқин Шарқдаги кескин сиёсий вазиятга бир томондан Исроил ҳукумати ўз қўшинларини араб ерларидан олиб чиқиб кетишга рози бўлмаётгани, иккинчи томондан эса, Фаластиндаги ислом террорчилари яхдидларга қарши ҳужумлар уюштириб тургани асосий омил бўлмоқда. Икки томоннинг ўзаро мурокасизлиги юзлаб кишиларнинг қурбон бўлишига олиб келмоқда. Жаҳон ҳамжамиятининг Исроил-Фаластин моҳароларини тинч йўл билан бартараф этиш йўлидаги уринишлари эса бефойда бўлмоқда. Сабаби, ҳар икки томон раҳбарияти тинчлик музокаралари бошладан олдин бир-бирларига турли шартлар қўймоқда. Ҳар навбатда, бу шартларнинг биринчи бўлиб баҳарлишга ҳеч қайси тараф қўл ўрмаётди. Исроил ҳукумати ҳам,

Фаластин раҳбарияти ҳам «Қарс икки қўлдан чиқади», деб топиб айтилган нақлга амал қилишни хошлашмапти. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Яқин Шарқда тинчлик музокараларини бошлашга қўл уринишлар қилди. Яқинда ҳатто ташкилот Бош қотиби Кофи Аннан Яқин Шарқ мамлакатлари бўйлаб сафар қилиб, Исроил, Фаластин, шунингдек Миср, Иордания, Ливан раҳбарлари билан учрашди. Араб давлатлари раҳбарлари Кофи Аннан билан бўлган учрашувларда Исроил қўшинларининг араб ерларидан худлик билан олиб чиқиб кетилиши талабини илгари сурди. Бу талаб ўта ҳаққоний бўлиб, яхдид ҳарбийларнинг араб ерларида бўлиб туриши мусулмонларнинг газабини келтирмоқда. Шунингдек, Фаластин Мухторияти муқаддас Куддус шаҳрининг шарқий қисмида яхдидлар учун турар жойлар қурилишига кескин қаршилик кўрсатмоқда. Албатта, Мухторият Фуқаролари ўз норозиликларини ҳеч қачон фойда бермайдиган усул — зўравонлик ва хунрзлик билан кўрсатмоқдалар. Ислам террорчилари Исроил аскарлари ва яхдид маҳаллалар аҳолисига кетма-кет ҳужум уюштирмоқда. Бу эса Исроил ҳукуматининг баттар қайсарлигини кўзғатади. Бош вазир Беньямин Нетаньяху, Исроил қўшини террорчилар ҳаддидан ошган худдиди ташлаб чиқиб кетадиган бўлса, у ерлардаги яхдидларнинг холи нима кечади, деган мулоҳазани илгари сурмоқда. Мантхон фикрланадиган бўлса, Нетаньяхунинг бу мулоҳазаси ҳам тўғри. Аммо Фаластин раҳбарияти барча террорчилик ҳоллари Исроил қўшинлари араб ерларидан олиб чиқиб кетилган ва Куддусда яхдидлар учун уйлар қурилиши тўхтатилган тақдирдагина бартараф бўлиши мумкин, деб баёнот бермоқда. Фаластин раҳбариятининг давроси ҳам тўғри. Қўриниб турибдики, моҳаролашадиган ҳар икки тараф ҳақли. Фақат

ИМКОНИАТЛАР БИРЛАШТИРИЛСА

Бугунга келиб «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси парки замонавий ҳаво кемалари билан тўлдирилди. «Ўзбекистон» ёзуви битилган А-310 ва «Боинг»лар дунёнинг қарий ўттиз мамлакатига мунтазам парвоз қилиб, йўловчилар ҳурматино қозонди. Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Урганчда аэропортларини барча замонавий талабларга мос равишда қайта тазмирлаш ишлари кенг қўламда олиб борилмоқда. Катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилди. Эндиликда йирик туризм марказларига республика ичида қатновларини ҳам гарбда ишлаб чиқарилган RJ-85 самолётлари бажармоқда. Қадимий шаҳарларимизга сайёҳларни жалб этиш ишини янада ривожлантириш учун Москвага қатновларини ҳам замонавий «Шереметьево-1» аэропортига А-310 аэробусларида амалга оширишга тайёргарлик кўрилмоқда. «Ўзбекистон» ўз навбатида мамлакатимизда туризм инфраструктурасини ривожлантириш бўйича қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Сайёҳларга хизмат кўрсатиш даражасини янада юқори кўтариш, янги қизиқарли йўналишларни тақлиф этиш, Ўзбекистоннинг тарихий ва меъморий ёдгорликлари ҳақида батафсил маълумот беришни ташкил этиш, халқимизнинг маданиятини, урф-одат ва аънаналари билан таништириш борасида атрофлича иш олиб борилмоқда.

Ўзбекистонимиз мустақилликка эришган, юртимизга бўлган қизиқиш янада кучайди. Шарқ дурдоналари Самарқанд, Бухоро, Хива, Шарқ юлдузи Тошкент билан танишиш истагида бўлганлар сони ўсди. Табиийки, туризм азал-азалдан даромад манбаи ҳисобланиб келади. Демак, мамлакатимизга ташриф буюрадиган сайёҳлар учун барча шарт-шароитни муҳайё қилиш орқали катта миқдорда маблаг ишлаш мумкин.

Чет эллик сайёҳларни Ўзбекистонга жалб этиш бўйича ҳамкорликни қўловчи дастурни ишлаб чиқиш масалалари «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси ва «Ўзбекистон» миллий компанияси биргаликда ўтказган кенгашда муҳокама қилинди.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» раҳбари Арслон Рўзметов ва «Ўзбекистон» раиси Бахтиёр Ҳусанбоев ҳозирга қадар ҳар икки жамоа асосан ўз манфаатларини қўзлаб иш тутишганини қайд этишди. Бу эса, табиийки, ҳеч кимга фойда келтирмади. Ақимча, бозор шароитларида рақобатчиликнинг имкониятларини кенгайтиришга қўмақлашди.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» ва «Ўзбекистон» ҳамкорлиги, шубҳасиз, ўз самарасини бера бошлайди. Зеро, ҳар икки жамоа имкониятлари бирлаштирилса, янада самаралироқ меҳнат қилиш мумкинлиги барчага аён.

Кенгашда ҳар икки маҳкама аъзоларидан иборат ишчи гуруҳ тузилди. Гуруҳ зиммасига чет эллик сайёҳларни республикамизга жалб этиш ишини янада юқори поғонага кўтаришнинг долзарб муаммоларини ҳал қилиш, юзга келадиган муаммоларни тезкорлик билан бартараф этиш билан шуғулланиш вазифаси юклатилди.

Мирзаҳаким ТўХТАМИРЗАЕВ

Атроф муҳит муҳофазасига бағишланди

Аниқ экологик тадбирлар системасини амалга ошириш мамлакатимизда ўтказилаётган илохотларнинг ажралмас қисмидир. Республика фуқароларининг соғлом ҳаёт тарзини яратиш, табиатдан фойдаланиш самардорлигини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикасида 1998 йил 2 апрелда Табиати муҳофазасига қилиш давлат қўмитасида атроф муҳитни муҳофазасига қилиш бўйича миллий ҳаракат режасининг (лойиҳа) муҳокамага бағишланган семинар бўлиб ўтди.

Бу лойиҳа Жаҳон Банки молиявий ёрдамида тайёрланган бўлиб, унга Швейцария Конфедерацияси ҳомийлик қилди. Республика ҳукумати қарори билан Ўзбекистон Республикаси Табиати муҳофазасига қилиш давлат қўмитаси А. Ш. Ҳабибуллаев бошчилигида Координация қўмитаси ва гуруҳлари тузилди, улар табиат ресурсларини, саноат ва транспорт, ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, атроф муҳитни муҳофазасига қилиш бўйича 1997 йил март ойида иш бошлаган эдилар. Бу лойиҳа ишлари нихосига етганлиги муносабати билан экспертлар, расмий ходимлар иштирокида муҳокама қилинди. Мухокамада Ўзбекистон Республикаси Табиати муҳофазасига қилиш давлат қўмитаси, Жаҳон Банки, «Инфроконсалт» консалтинг фирмаси, Азия вазирлиги, Макрокосидиёт ва статистика вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси

си Фанлар академияси, Ўзбекистон қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Оролни қўтариш халқаро жамғармаси, Урмон қўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, «Экосан» жамғармаси ва бошқа ташкилотлар мутахассислари ва экспертлари иштирок этди. Семинарни Ксения Львовская (Жаҳон банки), Вайс Хайнс («Инфроконсалт» консалтинг фирмаси) кириш сўзлари билан очдилар. Шундан сўнг муҳокамада гуруҳ раҳбарларидан В. И. Антонов («Сувлоиҳа» институти), А. Г. Корнев (Макрокосидиёт ва статистика вазирлиги), А. А. Рафиқов (Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси), А. Крутов (Жаҳон банки) баҳарилган ишлар юзасидан батафсил ҳисобот бердилар. Ҳисобот юзасидан мунозараларда Соғлиқни сақлаш вазирлигидан Т. Исқандаров, «Экосан» жамғармасидан Ю. Шодиметов, Осиё ривожланиш Банкидан А. Баранник ва бошқалар катнашиб, мазкур лойиҳани республика атроф муҳит, экологияни соғломлаштиришда катта аҳамиятини таъкидладилар, уни янада такомиллаштириш юзасидан тақлифлар киритдилар. Семинар катнашчилари мазкур лойиҳанинг ўз вақтида тайёрланганлиги, фойдали ва зарур тадбир амалга оширилганлиги, ундан бугун республика аҳолисини баҳардор қилиш зарурлигини таъкидлаб, ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга даъват этидилар.

Содиқ МУМИНОВ

Австралия тўтиқушлари. Л.НАРЗУЛЛАЕВ сурат лавҳаси.

ПАРИШОНХОТИРЛИК ПАНД БЕРДИ

Челябинсклик онанинг парижонхотирлиги ўғлининг ўлимига сабаб бўлди. Воқеа бундай содир бўлди. Бундан бир неча йил аввал ўғит учун фойдаланиш мақсадида сотиб олинган селитрани кампир озик-овқат сақланадиган шакфага қўйган. Яқинда у билмай уни туз деб ўйлаб, овқатга солиб юборган. Натижада 45 яшар ўғли «тез ёрдам» етиб келмасданок вафот этди. Кампирнинг ўзини докторлар зўрга олиб қўлишди.

Кампирнинг хотираси яна панд берди. Ўғлининг қўмиш маросимига келган қариндош-уруғларини ҳам у селитра билан «сийлади». Келганларнинг олти таси ва кампирнинг ўзи ҳам касалхонанинг реанимация бўлимига тушишди. «Ошпаз кампир» ўғлининг ўлимига, қариндошлари ва ўзининг нима сабабдан касалхонага тушишганини билолмай ҳайрон.

Тўра ЖУМАН.

Ғалати дунё

ИЧГАН БЎПСАНГ — ВЕЛОСИПЕД ҲАМ МИНМА

Ичган кишининг қонидаги алкогольнинг миқдори 0,8 ҳисса кам бўлган тақдирдагина у рулга ўтириши мумкинлиги ҳамма немисга аён. Бу нарса Нюрнбергги 33 яшар Клауде Р.га ҳам маълум эди. Худди шунинг учун ҳам пивохонога қизининг велосипедини ҳайдаб борди. Бироқ унинг қайтишида полиция уни тўхтатди. Пиёдалар учун мўлжалланган йўлдан бемаҳалда қари кишининг болалар велосипедини миниб келатгани уларни ажаблантирганди. Қарининг қон тартибини улчашганида, ундаги алкогольнинг миқдори — 1,77 ҳиссани кўрсатди. Ундан жазима тулашни талаб қилишди. Даргазаб бўлган Клауде жарима туламамлигини чунки у автомобиль ҳайдамағанилигини руқач қилди. Клауде бекорга жазавага тушди, у ноҳақ эди. Чунки Олмонияда қўчлик ҳали яхши билмайдиган қонун бор. Унга қура, қон таркибидagi алкоголь 1,6 дан ортук бўлса, киши велосипед ҳайдаши ман этилади.

КИМНИНГ МАРТАБАСИ УЛУФ: УНТЕР ОФИЦЕРНИНГМИ Ё ХИЗМАТЧИ ИТНИНГМИ?

Ҳар ҳолда бу нарса қайси маҳкаманинг зобити-ю, кимнинг ити эканлигига боғлиқ. Македониянинг Кривопақ полигонига ўқув машқларига қатнашадиган ерлик унтер офицери тусатдан Ўтавган хонасидан чиқариб юбориб, уни палаткага жойлаштиришди. Хонани бушатиришга америкалик майор аёл келиб, зобитининг хонасига армия хизматчиси итини жойлаштириди. Маълум бўлишича, ушбу итнинг зобитлик мартабаси полковник даражасида экан. Барибир бу аҳволдан кунгли ранжидан зобит Македония курулти кучлари бош штабига мувожазат қилди. У ерда камситилган зобитга хатини қайтариб олишини... маслаҳат беришди.

ЯНГИ ТОПИЛМА

Машҳур рус олими Викор Сарияниди раҳбарлигида жанубий Туркменистонда иш олиб бораётган россиялик, италиялик, туркменистонлик археологлардан ташкил топган экспедиция оламшумул янгиликни очди. Қадимий марғиёнада улар лойдан куйдириб ясалган утирган ҳолатдаги одамнинг қичқина ҳайкалчанни топдилар. Ҳайкалча анча яхши сақланиб қолганлигидан одамнинг башараси аниқ билиниб турибди.

В. Сариянининг гапларига қараганда, бу қадимги кишилар тасвирларини биринчи портрет бўлиб, қадимги туркменистоннинг қандай қийим-кечак кийганлари ҳақида маълумот беради. Энг асосийси, ушбу археологик топилма бу макондан уч минг йил аввал цивилизацияли ҳаёт мавжуд бўлганлигидан дарак беради.

ТАЛАФФУЗИ ПАНД БЕРДИ

Эстониядаги Силлама шаҳар кенгашининг депутаты Юрий Божко суднинг қарорига мувофиқ депутатлик мандатидан маҳрум бўлди. Уни қилган айби давлат тилидан эстонлардек гапир олмаслиги бўлди. Мажлисда утирганлар Божкони эстон тилида сўзлашганининг гувоҳи бўлишди, бироқ унинг баъзи сўзларни қийнақли айтиши, айниқса талаффузи «босқинчилар»ниқига ўхшаб кетиши уларга деймади. Бундай талаффузда сўзлаш яхши эмас, дейишди улар. Суднинг қарори қаттиқ бўлса-да, адолатли, дея Божконинг кунглини қутаришмоқчи бўлишди унинг оппонентлари.

АЙҒОҚЧИ ЙУПАКЛАР

«Билд ам зонтаг» немис газетасининг Ўзбекистон, Голландияда йул ҳаракати қондабузарларини аниқлайдиган мослама синовдан ўтказилмоқда. Бу нарса йулақларнинг икки четидаги тош бордюрларга уратилган электрон датчик бўлиб, тўхташ рухсат этилмаган жойга қўйилган автомобилни ҳисобга олади.

Дастлаб ана шундай тошлар Амстердам шаҳри йулақларига уратилди. Улардаги боғи сенсор аталмиш қурилмалар қўйиш мумкин бўлмаган жойда тўхтаган машина тўғрисида йул ҳаракати хизматига дарҳол хабар берадилар. Хизмат ходимлари айтилган жойга зудлик билан келишади. Машина эгаси 75 доллар миқдорига жарима тулаши лозим. Агар тажриба ўзини оқласа, электрон айғоқчилар бошқа шаҳарларда ҳам ишга тушадилар.

Маҳмуд АБДУРАИМОВ.

Марказий Осиё янгиликлари

БМТнинг Тожикистондаги вакиллари, ҳукумат ва муҳолифат томонларининг расмий кишилари республиканинг сўнгги кунларда оловли нуқтаси бўлиб турган Кофарниҳонга боришиб у ердаги вазиятни ўрганишган. Тошонларнинг ўзаро келишувига мувофиқ кейинги икки кун ичида яна 36 нафар асир озод қилинган. Ҳукумат матбуот вакили Содиқ Божоновнинг сўзларига қараганда жами 110 асир бандликдан қутқарилган.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Афғонистон масалалари билан шуғулланувчи вакили Раҳимий жаноблари Ашгабатта ташриф буюрган. У бу ерда бир-бирига қарама-қарши томонларнинг бошлиқлари Раббоний, Масъуд, Ўстим ва толибонларнинг вакиллари билан музокаралар олиб боради.

Алматида қозоқ нефти саноатининг истик-

болларига бағишланган халқаро конференция бўлиб ўтди. Бу йирик анжуманда турли мамлакатларга қарашли 70 катнашчилар. Нефтни Европа ва Ҳинд океани регионларига олиб чиқиш мақсадида янги қуриладиган қувар линияларининг турли вариантлари қўриб чиқилди. Ҳозир Қозогистонда 40 йилга мўлжаллаб ётқизилган чет эл маблағининг умумий ҳажми 70 млрд. долларни ташкил этиб, бу киши бошига ҳисоблаганда ҳамдаустилик мамлакатлари ичида энг юқори кўрсаткич.

Қозогистон Бош вазир Р. Болгинбоев ҳамбиллик иш ташлаган ишчиларга уч ойлик маошларини тулашга ваъда берган.

Logo for 'ИШОНЧ' newspaper with a pencil icon and text: «ИШОНЧ» МАҚСАДИ АСАВА УҚИМАЛАРНИ ТАЪЛИҚ ҚИЛИШ

Бош муҳаррир: Саидакром САИДВАЛИЕВ

Газетхон илҳами

ОТА ЎХШАР ҚУЁШГА

Чиндан ҳам онамиз ой, ота ўхшар қуёшга, Ушлардир тўйларин бизни неъмат, нон, ошга.

Ушлардир меҳрини аямасдан ўсдирган, Бизни илмли қилган ташвиш келтирмай бошга.

Касал бўлса кўп жойда даволатди эринмай, Улар эга бўлган-чун сабр, чидам, бардошга.

Хатонинг жазоси бор, лекин улар кеңирар, Чиндан ҳам онамиз ой, ота ўхшар қуёшга.

Тўра ЖУМАН.

АҚЛ КАМ

Биринчи ёрни қўлдан берганларда ақл кам, Бошқаси билан бирга турганларда ақл кам.

Эси борлар ҳеч қачон адашмайди йўлидан, Ҳайсиз билан сўхтаб қурганларда ақл кам.

Эру хотин - қўш ҳўқиз, бир-бирига мададкор, Якка яшашни афзал қўрганларда ақл кам.

Тўра, бола-чақаси, хотинини хор қилиб, Узга билан кайф-сафо сурганларда ақл кам.

Каноатсиз уялмай ҳар ён чопади нон деб, Бировларга ялинар қарашгин қадрдон деб.

Егулиги бўлса-да, ҳолим оғир деб айтар, Кимки нарса бермаса, жар солади ёмон деб.

Қаноатсиз ўзини шарманда қилиб юрса, Қаноатли тинчгина уйда яшар жон деб.

Ҳақиқий одамлардир сабр-бардоши борлар, Тўра, сабрсизларни айтиш қийин инсон деб.